

OOGSTEN.

Als ik niet Alexander was, dan zou ik Diogenes wenschen te zijn — zoo sprak de wereldveroveraar tot den wereldverachtenden Korinthischen wijsgeer. En ik zeg

het hem na: als ik niet was, die ik ben, dan zou ik landbouwer willen zijn. Landbouwer met zijn harden arbeid, landbouwer met zijn nijpende zorgen dikwijls, maar landbouwer ook met zijn afhankelijkheid, elken dag opnieuw, van de weersgesteldheid, die God geeft, en landbouwer ten slotte met zijn oogstvreugd.

Men heeft mij verteld, dat de Amerikaansche landman aan de andere zijde van den Mississippi, waar de ontzaglijke korenzee golfte, in den oogsttijd de automobiel spant voor de oogstmachine, die het koren afsnijdt, in schooven bindt en op de plaats uitdorscht, zoodat hij met het graan in de zakken huiswaarts keert. Ik kan me indenken, dat het is met een gevoel van bevrediging, van rijkdom, waar hij de vrucht van zijn arbeid terstond kan omzetten in blinkende dollars; maar ik geloof toch, dat de oogstwijze, die ik ken, meer genot geeft dan de zijne.

Daar neemt zeer vroeg in den ochtend (zeer laat in den avond, zou de averechtsche stedeling zeggen, die den halven morgen slaapt) daar neemt zeer vroeg in den ochtend de landman den sikkels over den schouder en den haak in de hand, en stapt veldwaarts, als de lichtstreep in het Noorden nog nauwelijks door meerder breedte en krachtiger gloed de nadering van den langen dag aankondigt. Want die dag zal heet zijn, en de morgen is koel. Dan werkt hij beter. En ook, de zonnestrallen zullen de korenhalmen hard maken en broos, zoodat ze gemakkelijk breken in de hand der bindsters, en vertrapt blijven liggen op het veld. De dauw van den morgen maakt ze zacht en lenig en beter te hanteeren. Daarom gaat hij vroeg, eer nog de leuwerik boven hem in de lucht het morgenlied jubelt. Met den haak grijpt hij een bundel halmen, en met krachtigen zwaai houdt hij ze van den wortel en legt ze als een schoof bijeen. En dan komen wat later de bindsters, en met frisschen morgenmoed grijpen ze de schoof, nemen eenige halmen afzonderlijk en binden ze in kunstigen knoop er om heen. Straks, als de zon reeds een verre reis aan den hemel heeft afgelegd, heeft hij den ganschen akker afgemaaid, en dan keert hij terug om de schooven bij achten of tien of twaalf tegen elkaar op te zetten. Want in ons vochtig klimaat kan het koren niet terstond in de schuur worden gehaald, en niet gedorscht worden op den akker; 't moet nadrogen. Maar over een paar dagen, dan is het feest. Dan komen de wagens met de sterke paarden, en de schooven worden hoog opgeladen, en de paarden brengen den zwaren wagen naar de schuur.

Dat is oogsten, en het schoonste moment van dien oogst is mij altijd geweest dat maaien en dat binden. Als die landman met zijn sterken arm den scherpen sikkels slaat in de gele halmen, dat hem het gezonde zweet over het gelaat vloeit, en de schooven in regelmatige rijen den weg aanwijzen, dien hij overwinnende gegaan is; als die vrouwen

met vereelde hand de zware schooven hanteeren en met kunstvaardige vingers den gewenschten knoop leggen in den band; als straks de schooven staan tegen elkander in de felle Julizon en door de werkenden worden achtergelaten als de vruchten van den arbeid van den vroegen dag, — dan is er vreugde in de harten, vreugde des te grooter naarmate de arbeid zwaarder viel, en dus bewijs was van rijker oogst.

Oogstvreugd is geen geldvreugd; 't is niet het verblijden over de geldwaarde van het product, dat den oogster gelukkig maakt; 't is de blijdschap over het slagen van den arbeid. Het is mogelijk, dat een minder goede oogst hooger prijzen tengevolge heeft, zoodat de opbrengst in geld dezelfde is, maar de vreugde van den arbeid is minder. Een weelderige overvloed van lange halmen met gevulde, neergebogen aren, dat maakt een werker verheugd, ook wanneer de markt lager is, ook wanneer hij als dienstman arbeidt, en persoonlijk geen belang heeft bij de opbrengst.

O ja, de arbeider is zijn loon waardig, en het is hard, des avonds huiswaarts te moeten keeren met een karig loon, terwijl de eigenaar den inhoud van zijn volle schuren kan omzetten in groote sommen, waarvan hij weelderig kan leven. Dat wil God niet, en Hij toornt over het geroep van het loon der werklieden, die de landen gemaaid hebben.

Maar toch hebben de volksleiders groot kwaad gedaan, die den arbeider in eigen oog hebben gemaakt tot een loonslaaf; die hem geleerd hebben te werken om het loon, dat hem in geld wordt uitbetaald. Want de mensch, die enkel arbeid wil verrichten om het loon, dat hij ontvangt, is een ongelukkig mensch, hij zij veldarbeider of minister, koopman of predikant, waschvrouw of onderwijzeres. Want hij wordt werkelijk een slaaf. En ongelukkig is evenzeer de werkgever, die zijn werklieden tot slaven maakt, door misbruik te maken van zijn overmacht, en het loon te verkorten, te drukken en laag te houden. Op die wijze verdwijnt de oogstvreugd, de vreugde over het groeien van het graan, de vreugde over den regen en den zonneschijn, die de vrucht hebben doen rijpen, de vreugde over den zegen Gods, die het brood uit de aarde doet voortkomen. Dan zal men tenslotte den oogst op den akker laten verrotten, omdat men niet werken wil voor het aangeboden loon; dan zal men Gods gave verwerpen, liever dan den arbeider te laten deelen in den rijkdom van Gods zegeningen.

Daarom kan ik toornen over wie den arbeider te kwader ure tot loonslaaf hebben gemaakt. Arbeider is een eere-titel, voor een koning niet te laag; loonslaaf is een schimpnaam, een man onwaardig, die werken kan in het groote werk, dat God den mensch op aarde te doen gegeven heeft.

Laten we toch, ieder in het werk, dat God ons te doen gaf, met blijdschap onze uiterste krachten inspannen; ons loon zal groot zijn. Het zal bestaan in de voldoening, dat we medegewerkt hebben tot het welslagen van het bedrijf; in den rijkdom, die zich voor onze oogen ontrolt, als we Gods gaven mogen zien, door menschenlijken arbeid en trouwe vlijt verworven; in de gezondheid en de kracht, die opgewekte en tevredene arbeid verschaft; in de bewustheid en de ervaring, dat God de hand des vlijtigen zegent. Is dat geen heerlijk loon?

Maar wie zulk een arbeid ziet, en het hart op de rechte plaats draagt, zal ook niet willen, dat wie voor hem het brood voortbrengt, zelf in broodzorgen leeft. Het zal hem een vreugde zijn, het loon zoo hoog op te voeren, als de toestanden veroorloven. En dan zal er wederzijdsche waardeering zijn, en hartelijke samenwerking, en samen zal men de oogstvreugd smaken, die God schenkt op allen trouwen arbeid.

A. L.

